

Štev. 18.

Leto 7.

Izhaja dvakrat na mesec.

Naročnina četrletno 12 dinarjev.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Del. zbornice) kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

Svoje pravice bodo uveljavili železničarji le z združeno močjo. Zavedajte se tega, trpini in organizirajte se vsi v USŽ.

Proti znižanju plač.

V Švici je bila sklenjena s 1. julijem t. l. 7½% redukcija prejemkov vseh zveznih nastavnih. Ob tej priliki je švicarski narodni poslanec in generalni tajnik švicarske železničarske strokovne organizacije S. Bratschi napisal v švicarskem železničarskem listu članek »Drahtverhau«, ki ga tukaj priobčujemo, ker je velik del njegovih predlogov tudi za naše razmere primeren.

Če hočemo uspešno braniti kako postojanko, moramo najprvo izkoptati jarke, narediti nasipe in okope, potem pa moramo teren pred postojanko dobro zavarovati z žičnimi ovirami. Vse to delo je seveda zelo nevarno, ker so delavci ponoči vedno izpostavljeni izdajalskim žarkom sovražnih reflektorjev.

Da zamoremo naše gospodarske in socialne pridobitve pred sovražnimi silami uspešno braniti, se moramo tudi mi zavarovati s zidovi, stolpi in okopi, pred njimi pa preplesti teren z bodočo žico, ki lahko postane usodna za nasprotnika. Ta bodoča žica je v našem primeru trdno prepričanje, da **zamore znižanje plač le škodovati in da ne donša nikomur nikakih koristi**. Da pridemo do tega zaključka, ne zadostuje, da slučajno enkrat tedensko pogledamo v časopis, marveč do tega prepričanja pridemo le potem resnega opazovanja in doživetja. Dobre žične ovire nam omogočajo, da naše obrambne poteze v popolni varnosti študiramo in organiziramo obrambni boj. Na boj smo pripravljeni šele tedaj, ko smo upoštevali prav vse varnostne odredbe in zamoremo naše stališče povsod in proti vsakomur zastopati.

Da lahko uspešno nastopamo proti redukcijam in znižanju plač, moramo v prvi vrsti dobro vedeti, zakaj to delamo. Zato hočemo tu naštet vsaj glavne vzroke, zakaj nastopamo proti znižanju plač:

1. Splošno znižanje mezd slabi kupno moč celega naroda.

2. s zmanjšanjem kupne moči vedno bolj pada oddaja blaga, ki se kopiči v skladiščih. Če tudi znižanje plač trenutno razbremeni blagajno podjetja, ima vendar kasneje vsako znižanje plač ravno nasproten učinek, kakor se ga je hotelo doseči.

3. Mezde ne igrajo glavnih vlog pri določanju cen. Le pogledjmo dandanašnje primere. Vključ znižanju plač in mezd v privatni industriji, se izvoz vseeno ni mogel dvigniti.

4. Splošno znižanje mezd ne bo nikdar izzvalo splošnega padca cen. Država je brez moči, da bi strogo in pravilno kontrolirala razmere mezd in cen.

5. Znižanje plač udari torej predvsem velike množice delavstva.

6. Znižanje plač na pr. državnih nameščencev izzove nove redukcije mezd delavstva v privatni industriji.

7. Poslabšanje gospodarskega položaja delavca ima sigurno za posledico tudi omajanje njegovega socialnega položaja.

8. Znižanje mezd je nesocialno, ker preti delavstvo vreči na nivo predvojne dobe.

9. Znižanje mezd je nazadovanje. Normalen razvoj človeštva pa hiti vedno naprej. Nikdo nima pravice, upirati se naravnim zakonom in zanikati pravice človeka.

10. Odločno stališče zoper vsako znižanje mezd je zato lahko zagovarjati, ker je v interesu vseh (— in za »generacije« —) in ne samo posameznih razredov.

11. Red v državnem gospodarstvu in finančno ravnotežje se da doseči tudi na

drug način in ne baš z najboljčutljivejšim in najkričnejšim, to je — z znižavanjem mezd.

Navedemo le par načinov:

a) primerno obdavčenje alkohola,

b) zvišanje taks na tobak,

c) uvedba posebnega davka na visoke dohodke bogatašev in veleposestva. S tem bi se del bogastev, ki danes služijo le posameznikom, uporabil človekoljubno za najbolj težko prizadete.

d) Skrajšanje delovnega časa v vseh podjetjih na najmanj 40 ur tedensko. S

Znižanja plač ne bo!

Zadnje čase se je začelo po progah raznašati vesti, da bo s prihodnjim budžetom zopet nastopilo znižanje prejemkov uslužbencev, zlasti dražinskih doklad, kar je seveda povzročilo umevno veliko razburjenje med vsem osebjem, katerega plače so že danes daleko pod eksistenčnim minimumom.

Te govorice so zlasti dobile podlago vsled uvedbe večjih redukcij pri delavskem osebju, kjer se je v ljubljanski direkciji zlasti med progovnim delavstvom uvedel, odnosno povečal brezplačni dopust, v zagrebški direkciji se je uvedel brezplačen dopust tudi pri prometnem osebju in govorice o novem delavskem pravilniku tudi niso ravno vzpodbudne.

Da se te govorice demantirajo, je dnevno časopisje objavilo sledečo notico, ki jo objavljamo po »Jutru«:

Odločna zavrnitev izmišljotin o nameravanem znižanju uradniških plač. Beograd, 25. oktobra v. V zadnjem času se širijo iz znanega vira, kjer se kujejo s prozornim namenom razne alarmantne in vznemirjajoče vesti, tudi govorice o pripravah za novo redukcijo uradniških plač. Na snočnem sestanku odborikov ljubljanskih krajevnih organizacij JRKD je bil g. minister dr. Kramer opozorjen na te govorice ter je izjavil, da o kakršnihkoli pripravah za redukcijo uradniških prejemkov ni sploh ničesar znanega. Baš nasprotno je prepričan, da sedanja vlada ne bi pristala na noben tak predlog, ki bi predvideval novo znižanje sedanjih prejemkov državnih nameščencev.

Danes se je g. dr. Kramer vrnil v Beograd. Dopoldne se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri se je razpravljalo o osnovnih načelih za sestavo novega državnega proračuna za leto 1933/34. Finančni minister g. dr. Milorad Djordjević je pri tej priliki izrecno ugotovil, da pri vsej težnji za izvajanje načela največje štednje ni mogoče niti misliti na kako nadaljnje znižanje uradniških prejemkov, kar je ministrski svet soglasno odobril. S tem so pač najbolj avtentično zavrnjene vse govorice o redukciji uradniških plač kot zlonamerne izmišljotine.

Naš savez se je enako obrnil do vplivnejših političnih osebnosti še posebno v zadevi delavskih vprašanj ter apeliral, da bi se delavske zadeve definitivno rešile in ukinilo brezplačni dopust ter v novem budžetu ukinilo zadnje redukcije delavskih plač.

Prejeli smo na pr. odgovor od tajnika g. ministra dr. Kramaria. Odgovor se glasi:

Štev. 1148. Beograd, 21. okt. 1932.

Ujedinjeni savez železničarjev Jugoslavije

Ljubljana.

Po naročilu g. ministra dr. Kramaria Vam javljam, da je prejel Vaše pismo in da bo pokrenil vprašanje

tem se omogoči zaposlitev nezaposlenih delavskih sil, kar je zopet v korist vsem in državi.

e) Redukcija vojaških izdatkov. Ne redukcija plač osebju in upravi, nego skrajšanje službenega roka in zmanjšanje izdatkov za oboroževanje.

12. Politika znižavanja plač vodi v neizogibno propast. Ta trditev je vsaj toliko časa resnična, dokler ne bodo razmere (primerjajmo n. pr. Nemčijo) dokazale kaj obratnega.

Zato mirno in stvarno na delo, krepite organizacije, delajte v njih, izobražite se v proletarski ideologiji in miselnosti.

železniških delavcev na eni izmed prihodnjih sej vlade. Kar se tiče izplačevanja pokojnin izgleda, da se bodo odslej izplačevale redneje, ker se je pojačal dotok državnih finančnih sredstev. O rezultatu intervencije v zadevi železniških delavcev Vas bo g. minister še obvestil.

Objavljamo obe izjavi v vednost vsemu našem članstvu, istočasno pa porabljamo to priliko za ponovno opozoritev vseh merodajnih faktorjev, da naj nikar ne pozabijo tudi drugega dela uslužbencev na železnicah: **t. i. delavstva!**

Pri vseh izjavah, ki se podajajo glede redukcij, se vedno omenja le uradništvo, kar mogoče velja za druge resore, med tem ko je na železnici zaposleno skoraj 50% delavstva, t. i. **nenastavljenega osebja**, katerega se pri vseh izjavah prezre in ki je zlasti tekom zadnjega leta moralo prenesti vsaj dvakrat težjo redukcijo kot ostalo osebje. Delavstvo je danes v naravnost obupnem položaju ter je odpomoč najnujnejše potrebna. Vsled tega upravičeno apeliramo na vse merodajne faktorje, da **posvete tudi reševanju delavskih vprašanj največjo pažnjo**.

Navodila za sestavo državnega proračuna so izdana. Parlament in senat bodeta v kratkem sklepala o državnem proračunu in danes ponovno podčrtavamo, da je pri tem sklepanju **potreba rešiti delavsko vprašanje na železnicah, zagurati osemurnik, ukiniti redukcije in brezplačne dopuste ter zadnji dve na zakonu neutemeljeni redukciji delavskih plač**.

Iz sekcije vlakospremnega osebja.

Pritožujemo se!

Zadnji čas so se zopet začele množiti kazni za razne malenkosti. Kovači padajo, če slučajno nimaš rokavice na roki pri potniškem vlaku, kovači padajo, če se tvoj vpis o frekvenci ne vjema do zadnjega potnika v vlaku, ako kdo potnike presteje in slične podrobnosti se dogajajo v večjem številu.

Dvomimo, da bi odgovorni organi pri direkciji bili točno obveščeni o dejanskem položaju ter smatramo zato za našo dolžnost, da v interesu osebja primerno opozorimo, da so gotove zahteve neizvedljive in da je treba kaznovanje za gotove prestopke ukiniti.

Od sprevodnikov se zahteva tudi pri osebnih vlakih, da imajo vedno na rokah rokavice. To je nemogoče. V slabem vremenu, ko mora sprevodnik odpirati in zapirati toliko vrat, hoditi iz voza v voz, se rokavice premočijo, so vse zamazane in s temi rokavicami naj pregleduje sprevodnik legitimacije železničarjev in javnih nameščencev, kaznice za znižane vožnje, delavske legitimacije itd. Jasno je, da bodo te legitimacije v kratkem popolnoma uničene,

zamazane in razmočene. Z rokavicami na rokah naj piše doplačila, posebno še, ko se danes doplačila pišejo v triplo. Kolikokrat mora vzeti v roke tarifo, doplačilne liste itd. Prosimo vas, kako bodo izgledali ti službeni pripomočki. Na vsak način je potrebno, da se pri osebnih vlakih opusti kaznovanje radi rokavic, ki jih noben sprevodnik ne odloži, ako ni za to potreba.

Še drugo stvar imamo. Vpisovanje frekvence pri potniških vlakih. V dodatku je točno navedeno, da se vpiše frekvenca na izhodni postaji in v gotovih, v dodatku navedenih postajah. Direkcija je izdala posebne tiskovine, v katere mora sprevodnik točno na vsaki postaji vpisati, koliko ljudi je izstopilo, vstopilo in kakšno je stanje. Gospodje, to je nemogoče in najprvo naj bi en gospod šef saobračajne službe prevzel vsaj enkrat recimo vlak 623 in praktično dokazal, kako naj sprevodnik vrši službo, pregleda vse liste, piše doplačila, odpira in zapira na postajah vozove zlasti pri postankih ene minute, ko komaj odpre vrata pri vseh štirih vozovih in jih zopet zapre, ker se vlak že pomika, šteje kdo je izstopil in vstopil. Dosti lažje je seveda kontrolnemu organu, da pogleda v zvezek o frekvenci in na to prešteje vse potnike in če se število ne vjema.

Že na izhodni postaji se napove približno število vstopivših potnikov vlakovodji, ker je nemogoče, da bi sprevodnik dajal informacije, pazil na varnost in istočasno točno štel ljudi, ki vstopajo, zopet izstopajo in si iščejo boljša mesta. Še bolj je to nemogoče med vožnjo. Pri vsem tem pa je to delo popolnoma nepotrebno, povzroča upravi stroške na tiskovinah in upamo, da bo uprava sprevidel, da je bil stari sistem le boljši in zopet vpejala dotični sistem.

Še eno imamo za povedati: V neki dispozijski postaji pokliče gospod višji uradnik sprevodnika v pisarno in ga strogo uradno vpraša: Vi, sprevodnik, kako ste vršili službo dne 4. oktobra? Sprevodnik se ne ve nič spominjati in odgovori, da je v redu vršil službo. Gospod uradnik pa mu na to strogo veli: Vi ste izdali pri tem in tem vlaku nekemu višjemu in nekemu nižjemu državnemu uradniku, ki sta se peljala v isto postajo in v istem vozu ter imela pravico na polovično karto, skupno eno celo karto, mesto, da bi napisali vsakemu polovično karto. Vsled tega je bil g. višji uradnik primoran, da se je nahajal v bližini nižjega uradnika ter se je g. višji radi tega pritožil. Ali ne veste, da je bil vaš postopek nepravilen, čeprav železnica ni bila nič oškodovana. V prihodnjem slučaju bodele kaznovani.

Zakaj pa se g. višji ne posluži pravice in ne gre v l. raz. in tako bo sigurno ločen od nižjega. Če pa vstopi z njim skupaj v vlak v isti voz, se z njim razgovarja, bi bilo pač nepotrebno delo, da bi dveh osebam, ki sta eden zraven drugega, izstavljali dve vozovnici, ko se peljeta v isti kraj.

ZAHVALA.

Podpisani se zahvaljujem U. S. Ž. J. podružnici Zalog, za nakazano mi podporo 150 Din, katero sem prejel v moji bolezn.

Laze, dne 20. septembra 1932.

Mihael Zupančič, pom. čuv.

WSAK ŽELEZNIČAR NAJ BO ORGANIZIRAN V UJEDINJENEM SAVEZU ŽELEZNIČARJEV JUGOSLAVIJE.

Dopisi.

ZALOG.

V zadnjem času je pri nas med železničarji, posebno pri progovni sekciji, zavladalo nekako mrtvilo. Vzrok temu niso le slabe finančne razmere, katere danes res mučijo progovne delavce, kakor jih še nikoli niso, vzrok je v glavnem, ker se oni v večini popolnoma nič ne zanimajo za organizacijo in s tem tudi ne za izboljšanje svojega položaja.

V reviji »Svoboda« izhaja povest: »Od treh milijonov trije!« Enako je število organiziranega delavstva pri progovni sekciji: »od sto smo organizirani trije« in pri tem vse gleda nanje in se vprašuje — kaj bo napravil savez? Ako bi bilo število nasprotno, da bi bili od teh sto le trije neorganizirani, se ne bi več slišala taka neumestna vprašanja.

Zadnji čas je, železničarji, da se zbudimo iz mrtvila in pristopimo k organizaciji in stopimo v vrste saveza, ker le potem nje si bomo izboljšali svoj težki položaj. Sedaj, ko smo si postavili svoje odseke, v katerih se nam nudi široko polje za udejstvovanje, kjer je slehernemu dana prilika, da iznese svoje zahteve in stavi predloge, storimo svojo dolžnost, katero imamo do svoje družine, do sebe, do sotovariša in družbe, **strnimo svoje vrste in se organiziramo**, ker potom organizacije **se izobrazimo in postanemo samozavešni**, da bomo znali sami s svojo glavo misliti in da ne bomo nasledili vsakemu demagogu.

Sodrug železničarji, ni dosti, da plačujemo le redno članarino, s tem ne izpolnjujemo še svojih dolžnosti do organizacije, s tem jo le finančno podpremo, s tem pa organizaciji ni mnogo pomagano kot celoti. Naša dolžnost je, da se redno udeležujemo javnih shodov, konferenc in sestankov in tam nastopamo z umestnimi predlogi in poslušamo mnenja in težnje drugih sodrugov. S tem zasledujemo delovanje organizacije v splošnem, ne delo posameznika v vodstvu, ker organizacija smo **mi — mi vsi**, ne pa predsednik in tajnik, ker ona dva sta le od nas poverjena, da stojita na čelu pokreta. Zavedati se moramo, da kolikor moči jima nudimo mi, toliko jo lahko na merodajnem mestu uporabita. Zatorej, kar nas je organiziranih, je naša dolžnost, da stopimo k svojemu drugu sotrpnu, ki še vedno tava v temi brez organizacije, da mu pojasnimo položaj in mu razložimo, kam nas bo to privedlo, brezmišljenje privedlo, ako se bomo še nadalje zanašali na druge in ne na sebe, da bodo drugi za nas mislili in delali.

Žalostno je, ko zreš svojega sotrpina na železnici, ki ima že upognjen hrbet in sive lase, ki se skoro povrne v prah, iz katerega je prišel, ki pa ima še popolnoma nedotaknjeno samozavest, ko je vir njegove duševne energije še popolnoma nedotaknjen, nasproti temu mu telesna moč peša in se z vidno hitrostjo življenje poslavlja od svojega zemeljskega kipa.

Zato železničarji, sotrpini — proč z mrtvilo! **Stopimo v bojne vrste za pravice, za kruh, za izboljšanje svojega položaja** in ne nasedajmo hujšakem, ki vpijejo, da je naš savez političen. Naš boj ne gre za politiko in ne vprašanja.

Naš boj je boj za življenjski obstoj, za kos kruha in obleke za nas in našo družino, ki nam vidno hira in zmrzuje že pred začetkom zime, ker naša plača ne zadošča niti za posameznika. Kako naj pri plači 400 Din preživlja sedemčlansko družino in med njimi štiri šolajočajo otroke.

Sotrpini! Organizirajmo se, stopimo v vrste saveza, udeležujmo se njegovih shodov, glejmo da bodo naši sekcijski sestanki polnoštevilni, obiskani, pokazimo, da se zavedamo, **da v skupnosti je moč in da smo pripravljeni delati vsi za enega in eden za vse v skupnosti, v svoji strokovni organizaciji.**

MARIBOR I.

Kdo odločuje o stanovanjih v koloniji?

Zadnje čase se vedno bolj množe slučaji, da oni, ki so prošnje za kolonijska stanovanja vložili že pred leti, ne dobe stanovanja, dobi ga pa oni, ki je zaprosil šele pred mesecem, pa se je seveda obrnil na »pravi naslov«. Ne dobi ga oni, ki ima kopicu otrok in mu grozi stanovanjska odpoved, dobi ga pa oni, ki ima prav majhno družino, pa je znal poiskati »dobrega priporočnika«.

Javna tajnost je v Mariboru in celo eden najvišjih funkcionarjev na železnici v Mariboru je izjavil na prošnjo delavca, ki se je potegoval za stanovanje, da mu ne more ničesar pomagati, marveč naj gre k g. Tumpeju, ki bo gotovo vse uredil in hode gotovo imel uspeh.

Res na železnici ne obstojajo več delavski zaupniki. Res je, da se hoče na železnici ono organizacijo, ki se bori tudi za pravice najnižjih, uničiti, ni pa pravilno, če se pri teh intrigah celo višji funkcionarji spozabijo tako daleč, da dirgajo ljudi, ki prosijo za stanovanje, h Tumpeju.

Zvezarji se danes bahajo, kako so vse-mogočni, vedno pripovedujejo, kako je njihov centralni odbor sestavljen iz raznih načelnikov pri Generalni direkciji, kako imajo povsod prste vmes in čudimo se, da do danes niso mogli preprečiti z vsemi temi velikimi zvezami niti najmanjšo redukcijo delavskih plač. Če ima kdo govoriti pri finančnih vprašanjih na železnici, ima to gotovo sam predsednik zveze t. j. g. Gjurič, ki je načelnik finančnega oddelka Generalne direkcije in čudimo se, da zvezarji niso znali temu gospodu dopovedati, da danes delavec dejansko strada in ne more dati 5% in še 5% od svoje plače za uravnovesenje budžeta, ako hoče rešiti svojo družino pred poginom. Tu, gospodje zvezarji, naj se pokaze vsemogočnost gospoda Tumpeja! Tu dirgirate delavce k njemu in naj pokaže kaj premore zveza s svojimi visokimi funkcionarji! Ne lovite ljudi s posredovanjem za stanovanja, marveč jim raje povejte, kako lep bo novi delavski pravilnik, ko ste vendar razbohnali po vsej železnici, da bodo tudi zastopniki zveze sodelovali v komisiji za izdelavo delavskega pravilnika.

Železničarjem pa kličemo: Ne nasedajte neutemeljeni agitaciji, ne dajte se prodati za en cukrček, ki vam ne more pomagati, marveč Vas le še bolj zaslužni, naredi še bolj nezavedne in še bolj neodporne. Spreglejte raje, da nezavednost Vas vodi v pogin in da je edina rešitev le v zavednosti, odločnosti ter da vsled tega čimprej stopite v bojne vrste razredno organiziranih želez-

ničarjev in da se ramo ob rami s svojimi sotrpini borite za boljšo bodočnost. Že stari narodi so dejali, da je boljše pasti v junškem boju, kakor živeti sramotno življenje v suženjstvu in tudi danes naj velja za vse železničarje izrek, da je rešitev železničarjev v rokah železničarjev samih. Zato, združite se, obrnite hrbet onim, ki Vas uspravajo in delajo neodporne ter strnite Vaše vrste za odločno borbo za boljšo bodočnost!

IZ PROGОВNE SEKCIJE PTUJ.

Iz naše sekcije se o življenju progovnega osebja jako malo sliši ter izgleda, da je pri nas res vse v najlepšem redu. Kdo bi mislil, da je pri nas uveden osemurni delavnik, da imamo lepe plače, dopuste in vse ostale pravice, ker tako molčimo. Ni naš molk posledica sijajnih razmer, v katerih živimo, marveč je posledica velikanske nezavednosti, v kateri tava skoraj vse progovno osebje, ki noče poznati organizacije in ki molče prenaša tudi največje krivice. Kljub nezavednosti pretežne večine osebja pa je potrebno, da v javnosti povemo, kako je naš položaj nevzdržen.

Progovni čuvaji imajo poleg svoje službe še odrejeno, da morajo beliti obmeje in hektometriške kamne do pet kilometrov daleč in to seveda med službo. Seveda se je zahtevalo, da so morali čistiti travo na progi do 500 metrov daleč med presledki vlakov in po 12urni zaporniški službi pa naj še naredi obhod proge do 17 kilometrov. Da o kakem osemurnem delavniku pri tem ni govora, je vsakemu jasno in zato je tudi naš turnus prikrojen v turnus 18/18.

Čuvaji, ki imajo službo skupno z ženo, vrše službo v turnusu 12/12, ona podnevi, on ponoči.

Tudi delavci imajo v tej sekciji zelo težko stališče, kar izhaja že iz okrožnice, ki jo je svoječasno izdala sekcija v Ptuj vsem gg. nadzornikom proge in v kateri navaja:

»Opazilo se je, da nekateri delavci, ki so baje bolni, na odločitev pristojnega železniškega zdravnika ne ostanejo doma v bolnem stanju, temveč si izprosijo, da gredo na delo v svrhu, da ne zgube polne dnevnice. Pri delavski skupini se vlečejo v travo, se odpočijejo in s privoljenjem brezvestnega deseterja odidejo po cele ure predčasno domov. Tako postopanje delavcev in deseterja je nedostojno in se bo v ponovnem slučaju disciplinarnim potom obravnavalo. Nadzorniki proge naj svoj odhod vršijo v raznem času dneva, da so skupine vedno pod enakim pričakanjem dohoda nadzorstva. Sumljive in delamržne skupine kontrolirajte večkrat dnevno, posebno pa izvršitev dela.«

Iz tega dela okrožnice sledi, da je položaj delavca res izredno težak, če je prišel delavec tako daleč in je v tako slabem položaju, da se boji izgubiti vsako paro in raje riskira svoje zdravje. Kje ste še slišali, da bi delavec, ko je bil bolan, prosil pristojnega zdravnika, da naj ga naredi zdravega in bi šel v službo na progo, kjer mora vršiti, izpostavljen vsem vremenskim prilikam, težko in naporno delo, pri katerem lahko bolezen še poslabša.

Ni to nedostojno, marveč delavec naredi to, ker mu je težko, ko ve da ne bo mogel odrezati otroku kos kruha, ako ostane bolan doma.

Kako se glasi naprej okrožnica radi čuvajev:

Na čuvajskih mestih, kjer je služba 24/24 ur (vseeno ako je mož in žena v službi) odkazite, da je 300 m proge v okolici prelaza vedno očiščeno od trave in plevela.

Čuvaje in obhodnike morate uporabiti tudi za druga vzdrževalna dela kakor: beljenje mejnikov, hektometriških in kilometriških kamnov, mazanje žicovoda, navijanje vijakov, napravo klincev za prage in druga dela, ki so malenkostna.

Ako se mora čuvaj odstraniti vsled gornjega dela na večjo oddaljenost od čuvajnice, mora o tem obvestiti sosedne postaje in naznaniti, kdaj pride zopet na službeno mesto.

Za tem so bile izdane še druge okrožnice: n. pr. 10. septembra 1932 je bilo odrejeno progovnim mojstrom, da sestavijo skupine po 10 mož in da mora na vsakega moža tekom 8 ur biti izmenjano po 5 novih pragov in da mora biti v tem času to delo popolnoma dovršeno ter stari pragi odneseni na za to določeno mesto.

Pod južno železnico na pr. se je zahtevalo kot maksimum po 3 prage na moža in je imelo delavstvo tedaj dosti boljše plače in tudi orodje je bilo večkrat v boljšem stanju.

Imeli bi še veliko za poročati o nevzdržnem položaju, kar pa bomo naredili, čim se bo tudi večina danes nezavednega delavstva zavedla, da se je treba boriti za izboljšanje položaja.

LJUBLJANA.

Veliki uspehi zvezarjev.

Kdor prebira zvezarski časopis, vedno najde v njem ugotovitve, koliko je centralni upravni odbor v Beogradu dosegel za novi delavski pravilnik, kakšne uspehe je dosegel glede redukcij, novih zakonov, nadalje v bolniški blaginji; čudno je le to, da članstvo teh uspehov danes ne čuti. Jasnno je, da je vsled tega nastalo nerazpoloženje proti zvezi tudi v Ljubljani in treba je bilo pokazati uspeh, ki se da prijeti v roko, da bo članstvo res prepričano o velikem pomenu te organizacije.

Prišel je v Ljubljano pretekli mesec cirkus Gleich, napovedan z velikimi plakati, s katerimi je bila posejana vsa Ljubljana, prišle so divje zveri, artisti, artistke in neumni avgusti in tu je videla zveza ugodno priliko, da pribori železničarjem nove uspehe. V težki borbi je izposlovala za svoje članstvo polovične vstopnice in s ponosom so zaupniki zveze delili te vstopnice samo med svoje članstvo, da si je lahko ogledalo vsa cirkusova čudesa.

Tako so zvezarji s tem velikim dogodkom dokazali, kako energično bijejo boj »stanovski boj« in sigurno je, da jih bo zamogel te vrste »boj« voditi le do zaslužene zmage in da ni več daleč čas, ko bo sleherni železničar prepričan, da zamore le v taki organizaciji, ki zna celo v današnjih časih težke gospodarske krize priboriti svojemu članstvu polovične vstopnice celo za v cirkus, res priti do svojih pravic.

Mi pa, kar nas je savezarjev, bomo kljub temu, da se naš savez ni boril za polovične vstopnice za cirkus, vztrajali v tej razredni organizaciji, ki se danes bori za kruh železničarjev, ker vemo, da je ta borba danes edino potrebna, ako hočemo rešiti naše družine pred lakoto.

Ok:

KARIERA MOŽINE.

Veseložalostna zgodba v sedmih dramskih scenah.

NAČELNIK: Hudič, zdaj se boste še norčevali iz mene! Sistematično, razumete, sistematično me uničujete. Možina, kdo vas je najel, da mi kopljete grob? Nemara računate že na moje mesto, na mesto načelnika?

MOŽINA (bedasto in preplašeno): Saj so sami rekli, gospod načelnik, da more vsak vesten poduradnik postati...

NAČELNIK: Glejte ga, še pove mi! Tako prebrisano me hoče spraviti s sveta!

MOŽINA: Za božjo voljo, gospod načelnik, saj to ni mogoče!

NAČELNIK: Ni mogoče, ni mogoče! Kdo odpira vsako jutro križem krazem vsa okna, da piha tukaj kakor na vrhu Triglava? Kdo? Vi, Možina, vi čeprav dobro veste, da pridem ponavadi ves prepoten v službo! Ali ne delate tega iz političnega sovraštva, vi zakrknjenec? Hu, kdo bi si mislil!

MOŽINA: Samo »doli« sem vpil. Ko sem jih videl, gospod načelnik, kako jezno gledajo z balkona, sem menil, da so tudi oni proti koru...

NAČELNIK: Tiho... tristo... vi niste zato nameščeni, da bi presojali, kaj dela vaš šef. Ali ne veste, da vas lahko stare, kakor se stare škodljiva gosenica? Ali ne veste, da vam lahko vsak trenotek stopi na vaš gadjestrupeni anarhistični jezik? In naposled: Ali ne veste, da sem jaz član osrednjega odbora narodnogospodarske stranke, proti kateri ste se tako bedasto eksponirali?

MOŽINA: Proti njihovi stranki, gospod načelnik? Moj bog, kaj sem storil?

NAČELNIK: Storili ste, da je vrgel ukaz o vašem napredovanju v koš!

MOŽINA: Tedaj, tedaj ne bom napredoval?

NAČELNIK: Napredoval? Človek božji, ali ste se z luno oženili? Pravočasno sem mu pojasnil, kakšne modrase redi na svojih prsih.

MOŽINA (zelo žalostno): Gospod načelnik, saj sem za narodnogospodarsko stranko, saj sem za vlado.

NAČELNIK: Kaj ste? Za našo stranko ste? (Sam zase.) Zdaj bi hoteli vsi pristopiti. (Glasno.) Navaden uradnik ali poduradnik naj se sploh ne vtika v politiko. Uradniku je bog dal možgane, da rešuje akte! Uradnik naj se ukvarja z družino, če jo ima; če je nima, pa naj si jo pridobi. To je tudi eden vaših grehov! Toliko let imate že, pa se še vseeno niste omožili! To je sistematično uničevanje — armade!

MOŽINA: Saj se bom oženil, gospod načelnik, saj se bom, kakor hitro bom postal, postal... Mi je obljubila, da me bo vzela, ko bom postal...

NAČELNIK: Ko boste postali? Kaj?

MOŽINA: Postal... postal... postal — uradnik.

NAČELNIK: Kdo vam je obljubil?

MOŽINA: Ona.

NAČELNIK: Ona?

MOŽINA (zamaknjeno): Saj jo gospod načelnik poznajo.

NAČELNIK: Katera je? Takoj povejte!

MOŽINA (sladko, zaljubljeno): Gospodična, gospodična...

NAČELNIK: No?

MOŽINA: Gospodična Rija.

NAČELNIK (komaj zadržava smeh): Nezaslišano! Neverjetno! Tako torej delate! V urad hodite zaradi tiste malopridne punčare.

MOŽINA (tiho, užaljeno): Ni malopridna... je...

NAČELNIK: Jaz sem načelnik, ne vi. Jaz vam bom že dal uradnika! Boga zahvalite, če boste sploh še ostali v službi. (Sam zase.) Ta ga je res korenito potegnila. Osel! (Glasno.) Sedite! (Možina sede. Načelnik obrača kolesce na telefonu in pristavi

Iz oblasnih sekretarijata.

Mučan život pružnih radnika u zimi.

Sa više mjesta stižu obavještenja o otpuštanju privremenih i reduciranju rada stalnih pružnih radnika. Jedne se baca u posvemašnju besposlicu, drugima se uskraćuje zarada. Opet su na dnevnom redu »besplatni dopusti«; ostajemo i dalje željeznički radnici, ali bez zarade, koja nam je osnova za egzistenciju.

Mučan je život nas pružnih radnika. Od mjeseca aprila pa sve do početka oktobra tjevalo nas se po 9, a kad kad i po više od 10 sati dnevno na teškome radu, sa parolom: »mora biti gotovo! 8satni dnevni rad za jamčen nam je zakonom, ali prekovremeni rad nam nije priznavan, a još manje isplaćivan. »Žalite se Bogu!« bio nam je odgovor. Da se je poštivalo 8satno radno vrijeme posla bi bilo do kasne jeseni: do Božića. Nebi bilo potrebe, da se već sada besplatno dangubi. Poslovi so koliko toliko svršeni, ali je to svršeno sa našim radom, koji nam nije plaćen. Za hvalu šalje nas se sada na »besplatne dopuste«, odnosno poziva na rad svega po 8 do 10 dana u mjesecu. Zar se sa zaradom od 10 dana može živjeti 30 dana? Nemože! Živjeti smo teško u vrijeme, kad smo sve dane radili! Sa zaradom od 10 dana znači, da ćemo zajedno sa našim porodicama 20 dana kuburiti sa praznim želucima.

Ono čega smo se kroz cijelo ljeto plašili došlo je mnogo ranije, nego smo očekivali: u oktobru, mjesto u decembru. Puna dva mjeseca nas bijeda snašla prije, nego je to raniji godina bilo. U šali bismo rekli: kad ću biti na »besplatnom dopustu« uzeti ću na rame vreću i poći selom moliti milostinju! Sve se bojim, da nam ta šala ne postane stvarnost. Ta kuda će bijednik, kad nema u kući ničega, a nema ni zarade, ma da bi želio da radi. Ostaju još jedino dobri ljudi, da nam se smiluju.

Prije nego uzmemo na ramena vreću i u ruku prosjački štap **treba da se nadjemo u redovima naše stručne organizacije; našeg Ujedinjenog saveza željezničara Jugoslavije!** To nam neka bude prvi korak u nastojanju, da se oslobodimo bijede, koja nam sve jače viri na vrata. **Jedino organizacija može opet da nas pridigne i samo kroz organizaciju možemo si popraviti težak položaj, u koji sve dublje zapadamo.** Položaj naših drugova radnika u drugim zemljama ma da je nepovoljan, ipak je daleko bolji od našeg. Zašto? Samo zato, jer su tamo pružni radnici dobro organizovani i brinu se već u ljetu, kako će preživjeti zimu! Naš težak položaj je u dobroj mjeri i osveta za naš nehaj u vrijeme, kad smo imali punu zaradu: tada nismo marili, šta ćemo jednom da dodje. **Stoga čim prije u organizaciju u toliko bolje za sve nas!**

Pružni radnici.

ŽUTI — NJIHOVA IDEOLOGIJA I »POKRET«.

U oktobarskom broju »Ujedinjenih Sindikata« napisao je drug Bogdan Krekić odličnu raspravu o poreklu i ideologiji žutog-nacionalnog pokreta, koja ima naročiti značaj i za nas željezničare. Donosimo cijeli drugi dio rasprave i molimo sve naše funkcionere i članove, da joj posvete punu pažnju.

Kategorisanje žutih.

Da li žuti čine kakvu naročitu kategoriju u radničkom pokretu?

Ne! **Žuti pokret nije radnički pokret.** Žutog pokreta je mjesto na strani naših klasnih

protivnika. I to on spada u red onih klasnih protivnika radničke klase, koji su prema njoj najgorje raspoloženi; žuti pokret je oruđe tih naših klasnih protivnika. **Žuti pokret nema uopšte vlastite ideologije. Njegova ideologija je kapitalistička, a ne antikapitalistička, kakva je ideologija radničkih pokreta. Pokret sa kapitalističkom ideologijom ne može biti radnički pokret.**

Zato je žuti pokret propao svuda na svijetu, gdje god se bio pojavio. Posle prvih pokušaja da paradi nekim bledim programskim parolama, žuti pokret u cijelom svijetu se brzo obrtao u izrazite biroa za liferovanje — štrajkbrehera. To je ostao jedini praktični smisao njegova postojanja. A onda je, ubrzo, i toga nestalo. I to je logično. Jer u privrednom prosperitetu sindikalna akcija je u stanju mimo svih štrajkbreherških namjera pojedinih agenata da popravi položaj radnika do te mjere, da štrajkbreherstvo u redovima radnika postaje iluzorno. A u vremenima privredne krize, kad su štrajkbreheri minimalni, štrajkbreherstva profesija je bezizgledna.

Žuti mogu još da se pojave samo u sredinama, koje socijalno nisu dovoljno izdiferencirane. Zamislite, recimo, žute u Engleskoj, Njemačkoj, Francuskoj, Belgiji ili Čehoslovačkoj! To bi bila kulturna sramota za cijelu naciju. Za naciju zato, jer se ne može pretpostaviti, da bi se u tim sredinama makar samo nekoliko bednika našlo, koji bi mogli i smjeli da podnesu i takav jedan barijak — jer je već toliko visok javni moral i svest širokih radničkih masa, da ovakva šta nikome ni na um ne pada.

Žuti kao »nacionalni«.

Od prvog dana kad su se kod nas pojavili, žuti »sindikati« uzeli su zvučno ime »nacionalnih« sindikata. Samo ime međutim, koje su pokretu svojem dali, nije moglo izmijeniti suštinu stvari, koja je ležala u onome što su oni predstavljali.

Da li smo grešili kad smo »nacionalne« metnuli u kategoriju žutog pokreta?

Na praktičnom radu mi znamo na kojim mjestima se najviše teškoća čini slobodnom sindikalnom organizovanju radnika. Iz prakse mi znamo na kojim mjestima je položaj radnika materijalno i moralno na najnižoj i najnemogućijoj stepenici. Mi znamo odakle su radnici, godinama i godinama, glavačke letjeli čim se je saznavo da su organizovani. Mi znamo koja su to preduzeća i tko su vlasnici njihovi, gdje se ni zakonski povjerenici radnički ne mogu izbaviti zbog progona radnika i otpora vlasnika preduzeća, pokazanoj na razne načine. I baš ti i takvi poslodavci se nadjoše da budu velikodušni prilagači i dobrotvori ovoga »pokreta«. Cijela komedija je najzad dobila i punu svoju boju kad je »duhovni vođa« ovoga pokreta postavljen jedan — fabrikant, i to iz redova tipova kova najvećih šarfmahera!

Zlo radjenje gotovo sudjenje. Jedan od glavnih ljudi iz toga pokreta uvidja u svojem pismu, koje originalno imamo u svojim rukama, da je žuti »pokret pokazao punu nesposobnost« i da on u »Beogradu nema čestito ni deset organizovanih radnika«.

Žuti »pokret«, dakle, vidi se po tome, pripada već prošlosti.

Što mi ove redove posvećujemo ovome »pokretu«, nije razlog u tome što oni predstavljaju možda kakvu plinu među radnicima i opasnost za slobodne radničke sindikate, nego zato, da bismo pokazali koliko ima neozbiljnosti kod onih koji su tvorci ovog »pokreta« i koji i na očigled pune propasti toga svoga pothvata još uvijek imaju toliko para za bacanje da održavaju neko-like plaćene mašine i finansiraju jednu od najskaudaloznijih i najglupljih štampi, koju je naša javnost uopće zabilježila.

Njihov »program«.

Kada su formirani slobodni radnički sindikati, oni su otvoreno i jasno istakli program svoga rada. Kada su formirani kršćanski sindikati, oni su učinili to isto. To mora da čine svi. »Najprije riječ, pa onda djelo.« I žuti su morali da istaknu svoj program. Oni su to po nuždi učinili. Kakav je njihov »program«? Prvi brojevi organa žutog pokreta bili su uopšte toliko nepismeni

i konfuzni, da se iz njih nije moglo da razazna ne glava ni rep. A kada je ovaj »pokret« već zapečatio svoju sudbinu, finansijeri žute štampe našli su neko formalno pismenije piskaralo, koje se trudi da žutom »pokretu« dadne neki dubokouman značaj! Po tome najnovijem i »najmodernijem« postavljenom programu, cilj ovog pokreta bio bi sljedeći:

»Nacionalizam kao glavna orijentacija pokreta ostaje nesumnjiv i na snazi«.

»Nacionalizam kao cilj pokreta, nemože se mijenjati«.

Sve drugo oni će pak nastojati da — prebrišu i počnu — iznova!

Krupan program: »nacionalizam«!

Šta se krije iza te riječi? Je li »nacionalizam« oznaka nacije? Nacionalne samostalnosti? Nacionalnog napretka ekonomskog, socijalnog, kulturnog?

A šta je to nacija? Nju čini n. pr. bogati fabrikant hartije iz Beograda, Milan Vapa, kao i njegov sirotin satrveni radnik, koji se zove recimo Aca, nju čini bogati latifundist i siromašni seljak, krupni trgovac i bijedni piljar, bijesni i bogati gavan i jadni invalid, trulj bankar i siromašni mešetar itd., itd.

Šta su nacionalni ciljevi? Za sve društvene klase postoji jedan zajednički cilj: **da imaju zajedničku nacionalnu državu, u kojoj kao formalno politički ravnopravni građani služeći se svojim materinim jezikom svaka od njih može da svršava svoje poslove radi zaštite svojih specijelnih klasnih interesa.**

Postoje, dakle, specifični interesi raznovrstnih društvenih klasa, klasa koje imamo i mi u našem jugoslavenskom društvu. Na ostvarenju tih specifičnih zadataka, koji odgovaraju interesima pojedinih klasa, dužna je da radi svaka društvena klasa posebno. Ono što je bilo zajedničko svima: nacionalna država — to je već ostvareno. U okršajima oko zaštite specifičnih interesa pojedinih društvenih klasa vječit je otvoreno pitanje, koji od ovih posebnih interesa spada u rang općenito-nacionalnih interesa? Naše je da zastupamo interese radničke klase. I bez uestezanja i sa najdubljim uvjerenjem da govorimo istinu, **mi tvrdimo, da interesi radničke klase odgovaraju najbolje shvaćenim općenito-nacionalnim interesima celoga našega društva.** To je naše evandjelje.

Polazeći sa te tačke mi smo ne jednom već utvrdili, da su naši radnici u tako hrdjavom položaju, da nacionalni interesi traže, da ih država svojom intervencijom uzme u zaštitu od prekomjerne eksploatacije kapitalista — domaćih i stranih. U tome cilju mi već godinama tražimo punu primjenu Zakona o zaštiti radnika. A godinama isto tako, sa druge strane, poslodavci koji pripadaju istoj naciji ali kažu da opći — nacionalni interes je ono što je njihov interes, bore se protiv svega onoga što mi tražimo!

Koliko li je, kao što se vidi, prazno kad žuti napišu frazu: nacionalizam! I koliko li su plitki žuti kad misle, da su time rekli nešto krupno!

Ako netko ima pravo da govori o nacionalizmu, onda na to imaju pravo samo rad-

nici organizovani u slobodnim radničkim sindikatima. Jer trudeći se da organizacijom svojom poprave ekonomski i socijalni položaj radničke klase kao cjeline, oni time svršavaju jedan pozitivan rad od koga nacija kao cjelina imađe ogromne koristi. Nitko valda neće osporiti, da su radnici jedan velik i vrlo značajan dio nacije. Nacionalizam onih pak, čiji se praktičan rad sastoji u negaciji svega ovoga što rode slobodni sindikati, nije dakle nacionalizam, nego mnogo prije izdaja nacionalizma. U koliko je pak »nacionalizam« žutih negacija internacionalizma, modernega čovjeka uopće i socijalističkoga pokreta napose, vidi se i po ovom slučaju, koliko je u pravu bio veliki Žores kad je kazao, da internacionalist ne može biti čovjek, koji u sebi nema mnogo nacionalizma.

Paradiranje lažnom etiketom.

Ima vremena kad »nacionalizam« može da bude politički program cijeloga jednog pokreta, koji okuplja oko sebe cijelu jednu naciju. Ima primjera da se na toj bazi formira i radnički pokret kao odjelak općeg nacionalnog stremljenja. To je tamo, gdje ne postoje nacionalne države i gdje su izvjesne kompaktne i značajne nacionalne grupe u podređenom položaju. Prije rata bio je to slučaj u Austro-Ugarskoj monarhiji, gdje se formiralo odjeliti socijalistički slovenski pokret, koji je tako odijeljen ušao u sastav Internacionalne. Pokreti n. pr. Čeških nacionalnih socijalista, ili naših slovenačkih nacionalista iz perioda austrijske monarhije, zajedno sa socijalističkim pokretom odigrali su u svoje vrijeme jednu značajnu nacionalno-evalucionarnu ulogu. U promijenjenim prilikama, ta uloga njihova je prestala, jer je cilj njihovog stremljenja ostvaren. Oni mogu da nose samo još jedno staro, istorijsko ime, ali funkcija njihova u novim prilikama nije ista koju su imali ranije. Punoga smisla međutim može imati formiranje nacionalističkog pokreta u krajevima, gdje je položaj izvjesnih nacija ravan položaju podređenih nacija u bivšoj Austro-Ugarskoj. To je slučaj sada u Indiji, to je nedvomno bio slučaj u Kini itd., u zemljama podvrgnutim tudjinskoj kolonijalnoj vlasti.

Kakvog smisla međutim može imati formiranje jednog nacionalističkoga pokreta u jednoj zemlji koja je nacionalno kompaktna i nacionalno suverena? Kad bi se u takvoj jednoj zemlji formirali nacionalistički pokreti nacionalnih manjina, to bi se još kako tako moglo i da razume. Ali mi vidimo, da ni te pojave kod nas nema, jer nacionalne manjine nisu u podređenom položaju i uživaju punu slobodu upotrebe svojeg materinog jezika.

Sodrug!

Ali si že poravnal članarino za te-koči mesec?

Sa industrijskih pruga.

SVEČANO OTVORENJE RADNIČKOG DOMA U LJUBIJI.

Radnici zaposleni kod državnog rudnika u Ljubiji već nazad nekoliko godina t. j. kada je rad u ovom rudniku cvatav, počeli su se baviti mišlju, da si izgrade svoj vlastiti radnički dom, u kojem bi se sastajali da pretresaju razna pitanja kako o svom položaju tako i o izgradnji jake sindikalne organizacije.

Odlučili su da upute molbu na sve sindikalne organizacije u zemlji, da bi ih u tome pomogle moralno i materijalno, i u tom su potpuno uspjeli. Upravo kad je akcija za ostvarenje ovih namjera bila u punom jeku, desilo se je da je rudnik prestao sa izvozom rudače te je uslijed toga veliki broj radnika otpušten koji su se nakon dulje vremena razišli po cijeloj našoj zemlji, da si najdje zarade, tek jedan mali broj radnika ostao je i dalje u poslu i to onaj broj sa najviše članova porodice, kojima je svedena zarada na svega mjesečno 7—10 dnevnica.

Pored sve bijede koja među radnicima u Ljubiji vlada oni su neumorno radili na

gradnji Radničkog doma, te su prije tri mjeseca započeli sa radom i nemalo je začudilo sve sindikalne organizacije, kad su prije nekoliko dana primili pozive na otvorenje Radničkog doma! Začudili su se svi drugovi, jer im je poznato pod kakvim uslovima drugovi žive i pod kakvim prilikama su oni pristupili ovako plemenitoj akciji.

Pozivu drugova iz Ljubije na ovu rijetku svečanost odazvao se je veliki broj organizacija i pretstavnika radničkog pokreta iz naše zemlje te se je prema programu prije podne održala velika svečana skupština u sali novog radničkog doma. Skupštinu je otvorio pretsjednik Mjesnog međustrukovnog odbora iz Ljubije, drug Simo Brečević, poslje njega je u ime podružnice Ujedinjenog Saveza Željezničara prisutne pozdravio drug Jovo Marinković, a ispred podružnice Saveza Rudara drug Knez. Iza pozdravnih govora naših drugova iz Ljubije pretsjednik je podijelio riječ gosp. Matiću, sreskom načelniku iz Prijedora, koji je zastupao g. bana Vrbaske banovine, koji je u ime gosp. bana pozdravio radnike i obećao, da će kako g. ban tako i kraljevska

Kapitalizem je internacionalen — samo delavec bi ne smel biti internacionalen

(»Delavec« od 25. oktobra 1932.)

V sedanji dobi svetovne gospodarske krize se tuintam opaža internacionalno zbližanje kartelov. Postritev internacionalnega konkurenčnega boja od časa do časa rahlja vezi internacionalnih kartelnih zvez. Poleg tega pa tudi taka kriza povzroča novo ustanavljanje ali utrditev starih. V prvem slučaju se hočejo producenti (kapitalisti) osvoboditi od diktiranih prodajnih cen, v drugem slučaju pa hočejo narediti konec naraščajoči produkciji. Opazovanja govore, da so se začeli internacionalni karteli zopet množiti. Nanovo se je ustanovil internacionalni sladkorni kartel, ker je Kuba, glavna producentinja sladkorja, odklonila nadaljnje članstvo v kartelu. Internacionalni karteli za kovine, ki niso iz železa, so se zadnja leta utrdili. Za petrolej se je — izvzemši Rusijo — dosegel internacionalni sporazum, da se omeji produkcija petroleja. V produkciji diamantov se je dosegel internacionalni sporazum, da se istotako produkcija omeji. Ugodno se razvijajo priprave za obnovitev kartela za umetno svilo in za internacionalni kartel železa. Da, celo internacionalni kartel premogokopov se misli ustanoviti.

Tako! ... A delavstvo? Ono naj ne bo internacionalno organizirano?

slušalko k ušesu.) Halo, tukaj Klopčar, pošljite nemudoma sem pisarnika Štefeta! (Odloži slušalko, se dvigne in hodi po sobi sem ter tja.) Tako! Tako torej! (Možina ga s strahom opazuje.) Ljubimkanje, politično rovarjenje na debelo, preračunano uničevanje mojega zdravlja! To je res od sile!

NAČELNIK (je vidno ves presenečen): Sedite, norec! (Sede, se ves trese, ihti.)

ŠTEFE (je videti prebrisano, priliznjeno človeče. Vstopi.): Najponižnejši sluga, gospod načelnik! (Se globoko prikloni.) Želite, gospod načelnik?

NAČELNIK: Štefe, o vas nimam kdo ve kako dobrega mnenja. Zdite se mi malomarni.

ŠTEFE: Gospod načelnik, ponižno si usojam misliti, da so vas napačno informirali.

NAČELNIK: Misli? Kdo vam je sploh dovolil misliti? Tako sem rekel in tako je!

ŠTEFE: (Oponaša vse načelnikove geste, kadar ga ta ne gleda. Ponižno.): Gospod načelnik, svečano obljubljam: Napel bom vse svoje sile; moram se poboljšati.

NAČELNIK: To je pametna beseda. Dal vam bom priložnosti za poboljšanje. Tale tukaj (Pokaže Mo-

žino) ne bo več pisal zamudnikov. Že jutri prevzamete ta zaupni posel — vi.

MOŽINA (iht): Gospod načelnik, saj mi res ni, da bi prav jaz moral zapisovati jih, toda ... kaj sem zakrivil, da mi več ne zaupajo?

NAČELNIK: Tiho, Možina! Uradniško kariero ste zamenjali za politično!

MOŽINA: Ne, ne, gospod načelnik! Uradnik!

NAČELNIK: Tako sem odredil, tako bo ostalo! Zdaj pa, Možina, povejte Štefetu, kam vas je privedla vaša trmoglavost! (Odide. Možina ihti in si briše solze.)

ŠTEFE (oponaša načelnikovo hojo; roke ima na hrbtu): Tako sem odredil, tako bo ostalo! (Možini.) Luka, potolaži se! Saj se ne potegujem, da bi zapisoval zamudnike. Ta zaupni posel lahko še vedno ti opraviš. Samo seznaj mi boš vsak dan dal, jaz ga bom lepo prepisal ter nesel gospodu načelniku. (Sedila drug ob drugem, Štefe se krohoče, Možina ihti.)

Zastor.

(Dalje prihodnjić.)

vlada nastojati, da se radnicima u Ljubli pomogne pred ovu zimu koja je pred vratima. U istom smislu govorio je i g. Živko Danilović, narodni poslanik, z Ljubije.

Poslije govora g. izaslanika vlasti dobio je riječ drug dr. Živko Topalović iz Beograda, koji je u svom govoru izložio položaj radnika u našoj zemlji te napomenuo, da je zadnji čas da kako kralj, vlada tako i kralj. Banska uprava pritekne u pomoć radnicima, koji se nalaze u bljednom i očajnom stanju. Napose da je zadnji čas, da bi se pristupilo donošenju zakona o osiguranju u besposlici, što je obzirom na današnje teško stanje radničke klase jedna od najprečih potreba. Iza govora druga Topalovića prisutne je u ime Ujedinjenog Saveza Željezničara pozdravio drug Kovač iz Ljubljane, koji je u ime saveza zaželeo drugovima da i nadalje svojim radom nastoje jačati klasnu svijest na kulturnom i prosvjetnom polju, što će nastupom boljih vremena služiti svima na ponos. Nakon toga je sekretar pokrajinskog odbora URSSA, iz Sarajeva drug Dujlović pozdravio i zahvalio se drugovima na uspješnom radu oko podizanja radničkog doma, iz kojega rekao je, treba da izvire novi polet i nova borba za život.

Nakon skupštine delegatima je u počast priređen svečani banket, koji je trajao do iz dva sata poslije podne, a u 4 sata odigrala se je nogometna utakmica između SK Slavije iz Prijedora te Radničkog SK Rudar iz Ljubije, koji je bio kombinovan od domaćih igrača te od prisutnih delegata; utakmica se je svršila za 2:1 za Slaviju, a navečer otpočela je zabava, koja je potrajala sve do u zoru, na zabavi svirala je liemenska glasha iz Prijedora, koja je osobito uveličavala ovu rijetku svečanost.

U jutro slijedio je oproštaj i praćenje delegata i ostalih gostiju na željezničku stanicu u Ljubli te je pri samom rastanku izvršeno i slikanje delegata i odbora radničkih udruženja.

Iz ovoga se vidi, da radnici i pored najveće bijede i nevolje znadu da cijene od kakove će važnosti biti za budućnost ovaj dom, kojega su pod najtežim okolnostima gradili, a svima drugovima diljem naše cijele domovine neka je gradnja ovog doma živ dokaz, da samo zajedničkim radom radnici mogu postići sve i da im nikakva bijeda i nevolja nemože stati na put da si oživotvore svoje ideale.

I. 2.

VELIKA SKUPŠTINA RADNIKA
U BANJOJLUCI.

Na zahtjev organizovanih radnika izvršni odbor URSS-a u Banjojlu sazvao je skupštinu 16. oktobra u 10 sati u prostorijama radničkog doma, na kojoj su se pretresala sva po radnike najvažnija pitanja. te su radnici nakon saslušanih referata donijeli rezoluciju, iz koje donosimo glavne zaključke:

U vreme kada je privredna kriza na cijelome svijetu izbacila veliki broj radnika iz raznih tvornica na ulicu, koji broj danas dostiže jednu nezapamćenu cifru od preko 25.000.000 besposlenih, gotovo svi mjerdavni u svima državama ozbiljno su shvatili situaciju i počeli razmišljati o sudbini ovih besposlenih masa.

U našoj zemlji naročito je besposlica zauzela velikog maha u Vrbaskoj banovini, gdje su mnoga preduzeća potpuno obustavila svoje pogone, a nekoja znatno smanjila svoju proizvodnju, i kroz to je broj besposlenih dosegao 50% svega radništva.

I pored toga, što je besposlica uzela tolikog maha na ovom području, nadležne vlasti nevođe dovoljno računa o dužini radnog vremena jer i danas u nekim granama industrije radnici rade neograničeno po 10 do 16 i više sati dnevno; a kad bi se radno vrijeme regulisalo po svima preduzećima na zakonsku osnovu, moglo bi se zaposliti jedan veliki dio besposlenih radnika.

Dok je gotovo u svima naprednijima državama donošen zakon o pomaganju u besposlici, kod nas se to nije provelo i sve intervencije radničkih organizacija ostale su glas vapijućeg u pustinji i ako je to Zakonom o Osiguranju Radnika predviđeno, — Tek veoma male pomoći predvidile su Javne Berze Rada sa svojim statutima, ali su u statutim predvidile i to, da upravni odbori mogu i ove male pomoći sniziti.

Sada, kad su nastupili najteži časovi i kad su pomoći najpotrebnije, Upravni Odbor Javne Berze rada u Sarajevu donijeo je odluku, prema kojoj se radnicima u Banjojlu ima sniziti i ova tako malena pomoć, koja se zapravo nemože ni nazvati sa nekom pomoći.

Kako ovo porazno djeluje na besposlene radnike, to smo slobodni podnijeti sledeće zahtjeve:

1. Da se radno vreme u svima granama preduzeća odredi sa 40 sati nedeljno, ujedno da se svaki prekovremeni rad najstrožije zabrani.

2. Da se čim prije donese Zakon za pomaganje radnika u besposlici, starosti i iz-

nemoglosti, u čiji bi fond doprinosili radnici, poslodavci kao i država.

3. Da se, dok se ne donese novi zakon za osiguranje radnika u besposlici, starosti i iznemoglosti, hitno ukinu naredba Upravnog odbora Javne berze rada u Sarajevu o smanjivanju besposleničke pomoći te da se ista povisi od 6 do 12 nedelja.

4. Da se za besposlene radnike u Banjojlu uspostavi kuhinja i prenočište, te da se Uboški dom pretvori u Radnički azil.

5. Da se potporni fond Bos. d. d., koji se nalazi u pohrani kod Banske uprave, donese od kralj. banske uprave hitno rešenje o obrazovanju jedne zajedničke komisije, koja bi imala za dužnost, da se fond podijeli na besposlene radnike, koji su bili zaposleni kod preduzeća Bos. d. d.

U komisiju da udju sledeći:

Predstavnik Banske uprave, predstavnik Radničke komore, predstavnik Javne berze rada te predstavnici svih stručnih organizacija, koje su za taj fond zainteresovane.

6. Da se čim prije pristupi otvaranju javnih radova, da bi se i na taj način besposlica ublažila.

Ova rezolucija da se pošalje:

a) Min. socijalne politike i narodnog zdravlja u Beograd;

b) Gospodu banu Vrbaske banovine, Banjaluka;

c) Pokrajinskoj Centrali Javne berze rada u Sarajevu;

d) Radničkoj Komori u Sarajevu;

e) Centralnoj Upravi URSSA, Beograd.

ZA REVIZIJU KULUKA U DRVARU.

P. n.

Kraljevska banska uprava vrbaske banovine (Tehničko Odjeljenje)
Banja Luka.

Potpisanom sekretarijatu čast je zamoliti p. n. naslov, da bi izvolili odrediti shodno, da bi se naplata kuluka u Opštini u Drvaru regulisala pravilno po postojećem pravilniku.

Opština Drvarska raspisala je naplatu kuluka za ovu godinu od radnika zaposlenih kod preduzeća »Šipad« u jednoj strahovitog višini od 6. do 24. nadnice za Banovinski te isto toliko za Opštinski kuluk.

Ova velika naplata kuluka strahovito pogadja radnike ovog preduzeća jer im je u toku ove godine skinuta plata za skoro 50%, a ujedno je nepravilno da u najtežim vremenima radnici budu toliko pogodjeni, i čudimo se da je Opština donijela takav zaključak pošto je i samim pravilnikom predviđeno u članu 12. da se u jednoj godini može odrediti upotreba radne snage, odnosno plaćanje odgovarajućih dnevnica najviše sa tri jedinice kod oblasnih i po tri jedinice kod Opštinskih puteva.

Ovo je isto regulisano u ostalim Banovinama u našoj zemlji koje su kud i kamo bogatije, te je radnicima bez obzira na plaćeni neposredni i službenički porez određeno najviše po dve jedinice kako bi se stihom pomoglo radnicima u ovim teškim vremenima.

Uvjereni smo, da će p. n. naslov ovom važnom pitanju posvetiti svoju osobitu pažnju te izdati hitno naredjenje, da bi se radnicima naplaćivalo samo u visini koju su odredile i ostale Banovine u našoj zemlji, a ne kao što je u praksu uvela Opština Drvarska, da se radnicima usteže po Din 90 do 500 godišnje.

Slobodni smo zamoliti p. n. naslov, da nam izvoli dostaviti svoje rešenje, te radnicima izaći u susret po gore navedenom pitanju.

Ovom prilikom izvolite primiti izraz našeg osobitog štovanja.

Ujedinjeni Savez Željezničara
Obl. Sekretarijat Banja Luka.

PREVALILA SE LOKOMOTIVA I DVA
VAGONA.

Banja Luka, 20. oktobra 1932. Na ovdajšnjoj pruzi preduzeća Bos. d. d. prevalila se je lokomotiva i dva vagona, utovarena sa ugljenom iz državnog rudnika Maslovare. Sreća je, da nije bilo žrtava, jer je sve osoblje na vrijeme uspjelo iskočiti, dok je šteta na vagonima znatna, jer su se dva vagona uslijed pada u grabu razbila.

Pri ovoj nezgodi čudnovato je, da se nije ništa dogodilo kočničaru, koji je bio u tenderu određen za dodavanje drva za lokomotivu, jer isti nije mogao

iskočiti uslijed toga, što je star oko 70 godina.

Do ove nesreće došlo je po svoj prilici uslijed toga, što je uprava preduzeća u zadnje vrijeme zavela potpunu štednju i slabo se vrše popravci pruge te je već prije dulje vremena raspušteno gotovo sve osoblje sa uzdržavanja pruge, koja je dovedena u loše stanje usled nedovoljnog uzdržavanja.

Skrećemo pažnju nadležnima, da bi ovom pitanju posvetili više pažnje te da bi se provela kontrola i pregled pruge, dok se nije dogodila veća nesreća, koja bi mogla imati za posledicu, da nedužno osoblje plati životom.

Željezničar.

ŽELJEZNIČARIMA »ŠIPADA« U
DRVARU.

Šumsko industrijsko preduzeće Dobrljin—Drvar d. d. poznato je u našoj javnosti kao najvećih preduzeća u Jugoslaviji. Imade 39 vlastitih lokomotiva te industrijsku prugu u dužini od 860 km, od koje služi 390 km javnom saobraćaju. Pri željezničkoj direkciji u Drvaru zaposleno je oko 1300 radnika i namještenika. Sve ovo osoblje mora da vrši službu tačno po postojećim propisima i zakonu o javnom saobraćaju, svaki saobraćaj pa mora imati propisane stručne ispite, nositi željezničarsku uniformu. Istovremeno za preduzeće »Šipad« na važe ni zakon o radnjama, zakon o zaštiti radnika, zakon o željeznicama javnog saobraćaja, kratko rečeno, za njih ne važi ništa, šta je u prilog željezničarima.

Sa službenim nalogom br. 7 od mjeseca aprila o. g. određeno je bilo skidanje plata mašinovodjima, koji su godinama primali mjesečne plate, a sada se ih je uvrstilo među dnevnika, ostalom voznom osoblju pa so bile reducirane i onako moderne dnevnice do 50%—

Šta je sada naša sveta dužnost, ako mislimo sebi i svojoj porodici dobro? Svi se moramo organizirati u »Ujedinjeni savez željezničara Jugoslavije, kroz kojeg možemo postići naša prava i sve ono šta nam pripada prema postojećim zakonima. Setimo se stvaranja radničkog pokreta u Bosni 1906. god. Željezničari kao najinteligentniji industrijski proletarijat prvi su se okupili u klasnu organizaciju te predvodili borbu zajedno sa ostalim radnicima. I naša dužnost je, da budemo danas prvi i da stvarimo jak pokret, koji je nam garantovati bolju budućnost. Dok nismo čvrsto organizovani, idemo u prilog poslodavcima. Ne treba nam simpatizera, jer od ovih nemamo koristi u pokretu, već u pokretu računna se naša snaga samo po stvarnim borbama i članovima. Zato svi na posao. Znaite, ako vi sami sebi ne pomognete, niko vam neće drugi pomoći. Zato svi u Savez!

Dve obsodbi
v Mariboru.

KOMISAR »PODPORNEGA DRUŠTVA
ŽELEZNIŠKIH DELAVCEV« G. ZAVADLOV OBSOJEN.

Razprava o tožbi odbornikov »Vzajemnosti željezniških uslužbenecv v Mariboru.«

V sredo, dne 13. oktobra se je vršila razprava o tožbi tajnika in blagajnika društva »Vzajemnost željezniških uslužbenecv v Mariboru«, gg. željezniških uradnikov Antona Pšeničnika in Ludvika Pinterja, proti željezniškemu uradniku Leopoldu Zavادلavu, ki je že 4 leta vodja razpuščenega »Podpornega društva željezniških delavcev in uslužbenecv v Mariboru«. Prva razprava se je vršila dne 17. septembra 1932 in smo o njej že poročali.

Pri razpravi so bile zaslišane številne priče. Tožitelja Pšeničnika in Pinterja je zastopal dr. Avg. Reisman, toženca Zavادلava pa je zagovarjal dr. Fornazarič.

Razpravna dvorana je bila številno ob-

iskana tudi od drugih željezničarjev, ki so se seve zelo zanimali za izid te pravde. Gospod Zavادلav je bil namreč tožen, da je meseca marca t. l. pred občinim zborom društva »Vzajemnost« na sestanku članov željezničarjev, skupine glavni kolodvor, očit tal društvenemu vodstvu, zlasti pa tožiteljema, kakor tudi tajniku in blagajniku, da nimajo pri društvu nobenega knjigovodstva, da je njihov izkaz o poslovanju sam bluf in hišne številke ter da tajnik sploh ne ve, kaj je podpisal.

Vse priče, ki sta jih navedla tožitelja in toženi g. Zavادلav, so tekom dolge razprave tožbo v glavnem potrdile in zlasti poudarjale, da so navzoči smatrali iznešeno »kritiko« g. Zavادلava kot očitke nepravilnega poslovanja in so številni člani domnevali, da gre za mahinacije. Nekateri člani so g. Zavادلava mirili in ga svarili, naj mirneje razpravlja ter si pusti izkaz pojasniti od funkcionarjev. Obtoženi pa tega ni hotel, ampak je izjavil, da je to vse bluf ter je odšel z grožnjo, da se bodo že drugod pogovorili.

Sodnik je ponovno prigovarjal, naj bi se med seboj poravnali in sta celo tožitelja pokazala dobro voljo ter ponudila poravnavo, če toženi g. Zavادلav očitke prekliče in plača stroške. G. Zavادلav pa je poravnavo odklonil.

Nato je okrajni sodnik g. Štukelj po triurni razpravi izrekel

sodbo,

s katero se toženi g. Zavادلav obsoja v smislu tožbe radi prestopka žaljenja časti na Din 420, oziroma 7 dni zavora ter Din 240, oziroma 4 dni zavora pogojno na eno leto, ker je obtoženi med razpravo izjavil, da ni hotel tožiteljima s tem ničesar nepoštenega očitati glede poslovanja.

Sodba je izzvala med željezničari veliko zadoščenje, ker je s tem zopet častno zaključena borba, ki se vrši okrog mariborskih željezničarskih »Podpornih društev«.

G. Zavادلav je seve tudi obsojen v plačilo taks in odvnetnih stroškov, katere pa mora brezpogojno plačati.

G. TUMPEJ OBSOJEN NA TOŽBO
G. F. ŽEBOTA.

Te dni se je vršila pri okrajnem sodišču v Mariboru zanimiva razprava o tožbi bivšega poslanca Franca Žebota v Mariboru proti predsedniku mariborskih narodnih željezničarjev g. R. Tumpeju. Gosp. Žebot je namreč tožil g. Tumpeja radi žaljenja časti, češ, da je Rudolf Tumpej pravil ob priliki zadnjih volitev meseca novembra lanskega leta napram hotelirju hotela »Orel« g. Zemljiču sledeče: »Marka Kranjca (kaplana v Kamnici in tajnika bivše SLS) so že zaprli, sedaj pa pride na vrsto Žebot, ker je delil lepake.« G. Tumpej je pri razpravi tajil gor-njo obdolžitev in trdil, da je pravil g. Zemljiču le to: »Kranjca so zaprli in se lahko zgodi to tudi Žebotu, ki bi bil kimalu kandidat za državnozbornske volitve.« To pa po mnenju g. Tumpeja ni nič žaljivega. Sodišče je bilo drugega mnenja in obsodilo g. Tumpeja na Din 600 denarne globe, oziroma 10 dni zavora pogojno za dobo enega leta, češ, da se je upravičeno nadejati, da se bo toženec R. Tumpej nadaljnjih kaznivih dejanj vzdržal tudi brez izvršitve te kazni. To olajšilno okolnost je sodišče upoštevalo zlasti radi tega, ker je zastopnik g. Žebota dr. Leskovar, sam prosil sodnika za milo kazen. Pač pa mora plačati g. Tumpej stroške obeh odvetnikov in sodne pristojbine.

ŠE ENA TOŽBA PROTI G. TUMPEJU.

V soboto dne 29. oktobra 1932 pa se je vršila razprava radi razžaljenja časti na podlagi tožbe g. postajenačelnika Štefina proti g. Tumpeju!

Željezničarski koledar
za leto 1933 je izšel.
Kdor ga še nima, naj
ga takoj naroči.

Splošna gospodar. poslovalnica v Ljubljani

javlja vsem svojim članom, da se nahaja PISARNA POSLOVALNICE od 1. novembra 1932 dalje v

DELAJSKI ZBORNICI na Miklošičevi cesti štev. 22 v I. nadstropju v sobi »Ujed. Saveza Željezničarjev Jugoslavije«. Tam naj se tudi vplačujejo redni mesečni obroki.

Spl. gosp. posl. r. z. z. o. z.